

Ganzenbestand moet
komende zomer
met 23.000 stuks
worden verminderd

Utrecht neemt ganzenproblematiek serieus

Samenwerking moet leiden tot draagvlak

De groene grazige weiden van het polderlandschap worden de laatste jaren ook in de zomer overstelpt met ganzen. Vooral veel grauwe ganzen beconcurreren de Nederlandse melkkoeien. Het projectteam Ganzenbeheer Utrecht (de Utrechtse GAK), waarin de Utrechtse jagers vertegenwoordigd zijn, heeft besloten om in samenwerking met de jagers komende zomer het ganzenbestand fors terug te brengen.

Foto: Vincent Nederpel

Het doel is om het ganzenbestand in de provincie Utrecht komende zomer met 23.000 te verminderen. Op een totaal van 33.000 stuks. 'Maar dat zijn er nu waarschijnlijk wel meer, want dat aantal van 33.000 is gebaseerd op de zomertelling van vorig jaar', meldt Bob Canjels. Hij is voorzitter van KNJV-gewest Utrecht en bestuurder van de FBE in deze provincie. 'De nieuwe regelgeving is hard nodig om echt wat te veranderen in de huidige situatie.' Canjels geeft een voorbeeld: 'Uit onderzoek van SOVON blijkt dat zelfs als je een zeer hoog percentage van alle ganzeneieren prikt of schudt, de populatie nog steeds groeit. Alleen al het vinden van al die nesten is een bijna onmogelijke taak.'

Lokganzen

Canjels is opgelucht dat de provincie de ganzenproblematiek eindelijk serieus neemt. 'Nieuw op te richten ganzenbeheerteams krijgen verregaande bevoegdheden. De ganzenbeheerteams worden in eerste instantie door de WBE's zelf georganiseerd en ingezet. Daarnaast komt er een provinciaal ganzenbeheerteam dat door de FBE wordt aangestuurd en waarvan de bedoeling is dat dit team afschotacties gaat uitvoeren op lastige plaatsen. Denk daarbij aan plekken met veel verkeer, binnen de bebouwde kom of met veel recreatie.' Maar ook de inzet van individuele jagers wordt verhoogd. Door aanpassingen in de regelgeving mag er nu met diverse lokmiddelen, zoals lokganzen en lokfluit, worden gewerkt. Daarnaast mag er vanaf een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsopgang worden gejaagd, mogen voerplekken worden aangelegd voor de grauwe gans en zelfs op zon- en feestdagen mag het geweer uit de kluis worden gehaald. Canjels: 'Zelfs is het mogelijk om afschot te plegen op percelen die niet voldoen aan

Foto: Erik van Til

Foto: Vincent Nederpel

'Ganzen houden zich niet aan provinciegrenzen'

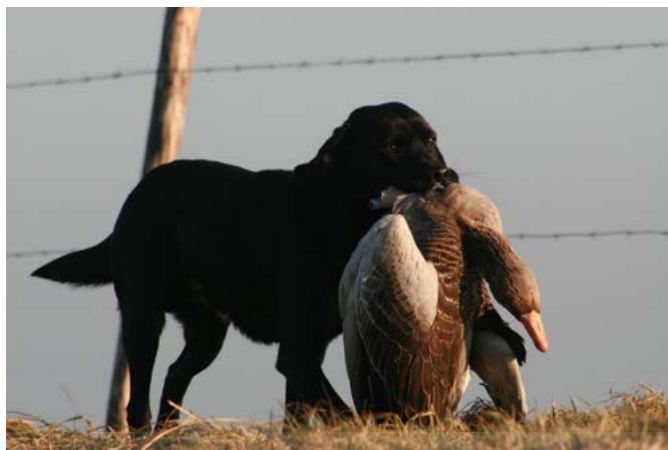

Foto: Erik de Jonge

Foto: Erik de Jonge

'Er moet beter worden nagedacht over de afzet van ganzenvlees'

de jachtveldafmetingen! Na jaren van werken met ontheffingen met allerlei beperkingen mag en kan nu ineens bijna alles.'

Effectiever

De bejaging van ganzen wordt hierdoor een stuk effectiever, meent Canjels. Hij voegt er aan toe: 'Dat deze beleidswijziging wordt ingegeven doordat de provincie nu zelf verantwoordelijk wordt voor het uitkeren van de tegemoetkoming in de schade aan agrariërs, neem ik maar op de koop toe. Aan de andere kant moeten we beseffen dat het niet mogelijk is om het ganzenbestand zo enorm te reduceren zonder een interprovinciaal of

nationaal beleid. Ganzen houden zich namelijk niet aan provinciegrenzen. We zijn er dus nog niet.' Jan Berkhof, senior beleidsmedewerker natuur en landschap bij de provincie Utrecht, laat weten dat met de verruiming van de mogelijkheden voor jagers binnen vijf jaar de populatie van zomerganzen fors moet zijn teruggebracht. 'Daar kunnen we eigenlijk niet meer mee wachten. Iedere maatschappelijke organisatie in het projectteam staat achter het voorstel en pakt zijn verantwoordelijkheid om het akkoord succesvol uit te voeren. Daarbij hoort altijd het risico dat de ontheffing die wij aan de jagers geven, wordt aangevochten bij de rechter. De verwachting is dat het tot 1 oktober 2014 duurt voordat alle onderdelen van het akkoord zijn geformaliseerd.'

Handschoen opgepakt

Los van het juridische getouwtrek dat komende zomer nog kan ontstaan, is een goed ganzenbeleid volgens Canjels niet mogelijk zonder de medewerking van de terreinbeherende organisaties (TBO's) als Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. 'Gelukkig hebben zij nu ook de handschoen opgepakt. De broedgebieden van de ganzen worden nu toegankelijk voor jagers, middels de WBE-ganzenbeheerteams. Deze bestaan uit jagers die er geen moeite mee hebben nog niet vliegvlugge vogels te doden. Dit heeft weinig met jagen te maken, het gaat hier puur om reductie van aantallen. We zorgen dus wel voor deskundige mensen, maar willen als KNJV niet met dit soort uitzonderlijke acties worden geassocieerd.' Berkhof vertelt dat deze teams worden samengesteld vanuit de vier ganzenclusters binnen de provincie. 'Bij voorkeur zijn de jagers in deze clusters actief vanuit de WBE's in Utrecht. Als iets om een bepaalde reden niet kan worden opgelost of het probleem bevindt zich buiten de reikwijdte van de ganzenbeheerteams dan is er het overall ganzenbeheerteam Utrecht. Deze opereert vanuit de Faunabeheereenheid Utrecht. De teams werken zeer nauw samen. Een kritiek punt is echter dat vrijwel alle jagers op

vrijwillige basis in eigen tijd jagen. Vandaar dat het belangrijk is voor de teams dat uit een grote pool met enthousiaste jagers kan worden geput.'

Maatschappelijke acceptatie

Arie Pieter Verkaik, voorzitter van de WBE Lopikerwaard en lid van het projectteam Ganzenbeheer Utrecht, kan niet genoeg benadrukken hoe belangrijk de samenwerking met de (provinciale) overheid en de TBO's is voor de bestrijding van de zomerganzen. 'Nu de problematiek op het netvlies staat van de provincie en de TBO's kunnen we de ganzenbestrijding bewust en slagvaardig aanpakken. We hebben de afgelopen jaren veel gepraat en overlegd, maar het is het waard geweest. Zonder goede regelingen van de overheid kan het gewoonweg niet.' Hoe Verkaik dat in de Lopikerwaard gaat aanpakken heeft hij al uitgedacht. 'Dat doen we zelf, zonder de ganzenbeheerteams. We kunnen in nauwe samenwerking met WBE's en TBO's grootschalig gecoördineerde acties op touw zetten. De draaiboeken liggen klaar om met zo'n 40 jagers, honden en bootjes de zogenaamde hotspots van zomerganzen aan te pakken. De bereidheid van de jagers is groot, maar de lokale overheden en - in het geval van de Lopikerwaard - Staatsbosbeheer moeten de randvoorwaarden creëren voor een maatschappelijke acceptatie van dit soort operaties. Het gaat dan vooral om goede voorlichting naar de bevolking. Via berichtgeving in de huis-aan-huisbladen vooraf en de aanwezigheid van woordvoerders tijdens de beheeroperatie moet duidelijk worden uitgelegd waarom en voor wie we dit doen.'

Maatschappelijke dienstverlening

Niet alleen in de Lopikerwaard, maar ook tussen verschillende WBE's in de provincie Utrecht zijn al gezamenlijke strategieën opgesteld om te bepalen wie, wat en hoe de ganzenbestrijding moet worden aangepakt door de ganzenbeheerteams en door de verhoogde inzet van individuele jagers. Canjels: 'De grote

Bob Canjels is er voorstander van om pas vanaf juli aan de slag te gaan om het afschot te behalen

Foto: Robert-Jan Asselbergs

FAUNAZAKEN

broedconcentratieplekken zijn in kaart gebracht. Lastig is het om te opereren in en rondom recreatieterrainen zoals de Vinkenveense Plassen, langs autowegen of in de bebouwde kom. Dat vergt een andere aanpak. De overheid moet ervoor zorgen dat dit juridisch, verzekeringstechnisch, maar ook in de communicatie goed geregeld is.' Canjels benadrukt dat het nieuwe ganzenbeleid een claim legt op het organisatievermogen van de verschillende WBE's. 'We worden nu ingeschakeld als een soort maatschappelijke dienstverleners. Allemaal op vrijwillige basis. Ik denk dat het niet onredelijk is dat er in de nabije toekomst onkostenvergoedingen aan de WBE's worden uitgekeerd.' Op de vraag of de extra inspanningen van de jagers extra financiële middelen vergt, kaatst Berkhof de bal terug. 'De ganzenproblematiek is een maatschappelijk probleem waarbij verschillende partijen - vertegenwoordigd in de Faunabeheer-eenheid - betrokken zijn. Ook voor de financiële kant van de zaak. Van deze partijen wordt inderdaad steeds vaker een eigen bijdrage verlangd omdat de overheid minder geld beschikbaar heeft. Maar ik verwacht dat de kwestie van de onkostenvergoedingen nog aan de orde komt in het projectteam Ganzenbeheer Utrecht.'

Ganzenvlees

En dan nog het eerder genoemde dilemma: de bestrijding van ganzen met pullen. Canjels: 'Als KNJV zijn wij geen voorstander van het bestrijden van pullen, maar het mag wel. Het is aan de individuele jager te bepalen of hij of zij dit verantwoord vindt.' Canjels is er voorstander van om pas in juli, augustus en september aan de slag te gaan om het afschot van 23.000 ganzen te behalen. Canjels: 'De jonge ganzen zijn dan

vliegvlug, dit is beter dan het bejagen van pullen. Tegelijk mag er van mij een brede maatschappelijke discussie op gang komen over het consumeren van ganzenvlees. Er moet beter worden nagedacht over afzetmogelijkheden van de enorme hoeveelheid ganzenvlees die beschikbaar komt. Ontzettend goed en duurzaam vlees. Ook hier moet draagvlak voor komen. Ik wil om die reden daarom niet vergeten te melden dat ik blij ben dat de Vogelbescherming nog steeds betrokken is bij de gesprekken die we voeren. Ik begrijp goed dat het voor henzelf en hun achterban ontzettend lastig is om over afschot te moeten praten. Dat is in tegenstelling waar zij als organisatie voor staan. We hebben nog een hele weg te bewandelen, maar we gaan de goede kant op.'

Schoolkinderen

Ook Verkaik is goed gestemd over de nieuw ingeslagen weg. 'De afgelopen vijf jaar is er veel gemopperd en werd elkaar de zwarte piet toegeschoven. Daar zijn we nu eindelijk van af. We zullen altijd veel ganzen houden in Nederland. Met ons groene grasland en plassen is het een ideaal gebied voor hen. Dat is mooi, maar het is uit de hand gelopen. Definitieve oplossingen bestaan in dit geval niet, maar dat hoeft ook niet zolang we het maar kunnen beheersen en hanteren. De laatste jaren ben ik 95% van mijn tijd als WBE-voorzitter bezig geweest met overleg. Slechts 5% van mijn tijd hield ik over om schoolkinderen uit de omgeving voor te lichten en te vertellen over onze mooie natuur en hoe je op een evenwichtige manier daarmee moet omgaan. Om dat door te geven, vind ik echt een verrijking. En ja, ik heb nog tijd om zelf het geweer te hand te nemen. Wanneer dat voor het laatst was? Poeh, ik denk dat het alweer drie maanden geleden is dat ik een gans heb geschoten. Hoog tijd om weer eens het veld in te gaan.' ■

'Het vinden van alle ganzennesten is een onmogelijke taak'
Foto: Jeroen Verschoor

'Het is aan de individuele jager te bepalen of hij bestrijding van pullen verantwoord vindt' (Foto: Erik van Til)